

i befolkningen. Eller i visse deler av den. Kapittelinnvidlingen følger de forskjellige kroppsregionene – *Heilt på toppen, Overkroppen, Øvre ekstremitetar, Midt på, Underkroppen, Nedre ekstremitetar*.

Ifølge innledningen er dette «ei språkbok». Det forplikter. Da forventer man å få systematisk informasjon, ikke bare hva den enkelte kroppsdel heter på norsk og latin (samt visse andre europeiske språk). Jeg har dessuten en følelse av at mange av ordene har en sterkere tilknytning til forfatterens egen Oslo-bakgrunn enn til de nynorske dialektene. Derfor savnes et større utvalg av norske dialektord, noe som muligvis kunne gjort dette til nettopp en språkbok. Også en nærmere forklaring på de latinske betegnelsene kunne vært på sin plass. Kunne for eksempel ikke likheten mellom *clavicula* og en middelalderisk nøkkel beskrives? At «*manubrium* er avleidd av latin *manus* som tyder hand» er greit nok, men kunne det ikke samtidig nevnes at det også er betegnelsen på håndtaket på det korte romerske sverdet, som – sammen med resten av brystbeinet – nettopp viser de gamle anatomenes sans for formmessig likhet.

Underkroppen har som forventet fått uforholdsmessig mye plass, noe forfatteren uttrykkelig frasier seg ansvaret for. Jeg er ikke sikker på om godtfolks omtale av kroppens genitalia vanligvis er så utfyllende som det her antydes. Ved nærmere studium av noen av ordene kan man også fristes til en smule korrigerende. Som når ordet «balla» for Helene Uri er «eit ord for heile sula-mitten, ikkje berre testiklar med tilhøyrande pung, men stong pluss bjøller».

Det er en litteraturoversikt, men det mangler stikkordregister, noe som savnes, siden organomtalene ikke synes å følge noe alfabetisk system.

Jeg er sterkt i tvil om hvem som er målgruppen, men antar at den yngre garde vil ha et og annet å glede seg over. Dersom forfatteren i stedet hadde gått litt mer «vitskapeleg» til verks, gjort et snevrere utvalg og latt døgnfluene være, samt gitt en bredere omtale og mer gjennomført forklaring til det enkelte ord, ville *Kroppsspråk* antakelig ha hatt større interesse innen den medisinske fagkrets. Slik den nå fremstår, har den det neppe.

Per Holck

Institutt for medisinske basalfag
Universitetet i Oslo

Thriller fra smittevernfeltet

Oksholen T.

Smertegrensen

345 s. Oslo: Gyldendal, 2007. Pris NOK 339
ISBN 978-82-05-35364-0

Dette er en skjønnlitterær thriller der temaet er biologisk terror ved hjelp av koppevirus. Noen personer som bærer nag til Norge og som dessuten har den kompetanse og de ressurser som trengs for å utføre et bioterroranslag, sender en «selv-

mordssmitter» hjem til gamlelandet. Den smittede utvikler sykdommen etter ankomst til Trondheim og bruker dagene til å prøve å smitte flest mulig på sin vei, sist ved innleggelse i St. Olavs Hospital.

Man skal være ganske konsentrert når man leser første del, for her veksler forfatteren i utstrakt grad mellom fortid og nåtid. Dette er jo en velkjent fortellerteknikk, som denne gang medførte at jeg mistet tråden – og litt interessen. Det er i annen halvdel det utvikler seg til en situasjon der koppeutbruddet er selve drivkraften i handlingen. Det er å håpe at legene ved det virkelige St. Olavs Hospital ville ha stilt koppeidiagnosen langt raskere og iverksatt smitteverntiltak kjappere enn det legene i beretningen gjør – men det er slik forfatteren skaper dramatik.

Jeg har, rimeligvis, aldri sett en koppepasient, men har lest meg opp såpass at jeg vet at det ikke renner mye gørr fra koppepustlene, noe man får inntrykk av her. Selv om smittemåtene ikke alltid er fremstilt etter læreboken, skaper situasjoner med tumulter der noen skjærer seg på glasskår noe mer spenning enn det en dråpesmittesituasjon kan frembringe. Inkubasjonstiden bør heller ikke være for lang om man skal skape driv. Jeg har full forståelse – vel, i hvert fall forståelse – for at en thrillerforfatter tar seg friheter for å skape spenning og driv i handlingen, selv om forfatteren også virker som forskningsjournalist.

Jeg må innrømme at jeg ikke helt fikk personene under huden. Kanskje hadde det vært lettere om jeg først hadde lest Oksholens tidligere thriller (*En rik høst*) fra samme miljø og med de samme hovedpersoner.

Selv om koppesykdommen for lengst er utryddet, er det bekymring for at terrorister kan ha tilgang til viruset og kanskje også evne til bruke det i terrorhandlinger. Det er mye spekulasjon og lite kunnskap når det gjelder å vurdere risikoen for at noe slikt skal kunne skje og på hvilken måte. Det kan være interessant og nyttig at noen

tar for seg slike temaer. Dette skal forfatteren ha ros for.

Og det gikk bra til slutt, bl.a. med hjelp fra både regjeringen og Folkehelseinstituttet.

Øistein Løvoll

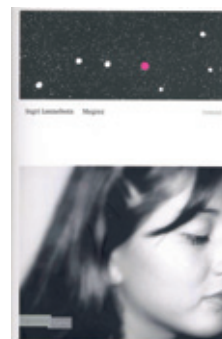
Avdeling for infeksjonsovervåking
Nasjonalt folkehelseinstitutt

Galskap, kjærlighet og seksualitet

Lønnebotn I.

Megrez

251 s. Bergen: Vigmostad og Bjørke, 2007.
Pris NOK 348
ISBN 978-82-419-0479-0

Ingri Lønnebotn niende roman *Megrez* er fortellingen om Tone som vokser opp med en mor med en alvorlig psykiatrisk lidelse. Tones barndom er preget av frykten for forverring av sykdommen. Forfatteren gir oss et knu-

gende bilde av hvor vanskelig det kan være for et barn å leve i en slik ukontrollert tilværelse. Tone søker kontroll gjennom kroppen. Hun utforsker sin gryende seksualitet i møte med de to sønnene til mors kusine «Engelen» på landet, der hun tilbringer alle sommerferiene. Men også landlivet har sine skyggesider, og forbudt kjærlighet, overgrep og arvesynd er temaer som berøres. Lønnebotn trekker en parallell til sagnet om Megrez, den av de sju stjernene i stjernebildet Karlsvognen som nesten ikke lyser. Ifølge sagnet vitner den om en av sju søstre fra det overjordiske som forelsket seg i en fattig bonde nede på jorden. Da dette ble oppdaget, ble hun straffet av Store Far og sluttet å lyse.

Handlingen veksler mellom Tones barne- og ungdomsopplevelser og møtet med Tone som voksen performanceartist. Hennes forestillinger er provoserende og vekker tidvis avsky hos tilskuerne. Kontroll over kroppen er et sentralt tema også i hennes kunstneriske uttrykk. Leseren forstår etter hvert at Tone sliter med skyldfølelse etter hendelser i barndommen, og at hennes kunstneriske virke delvis fungerer som botemiddel for dette. Men i romanens slutfase kommer det frem at voksne personer fra Tones barndom bærer mye av ansvaret for hendelsene i ettertid.

Megrez er en roman som må leses langsomt, for her er raske skiftninger i tid og stemninger. Det er ikke alltid like lett å følge historien slik som den fortelles,